ב א מיי' פ"ח מהלכות מעשה הקרבן הלכה יא:
ג ב מיי' פ"ח מהל' מעשה קרבנות הל"כ:
ד ג מיי' פ"ח מהל' מעשה הקרבן הלכה ג:
ה ד מיי' פ"ח מהלכות מעשה הקרבן הלכה ד:
ו ה מיי' שם פ"ז הל' ח:
ז ו מיי' פ"ח מהלכות מעשה הקרבן הלכה ו:
ח ז מיי' פ"ח מהלכות תמורה הלכה יא:
ט ח מיי' שם הלכה טו:
י ט מיי' פ"ח מהלכות מעשה הקרבן הלכה ז וטור:
יא כ מיי' פ"ח מהל' מעשה הקרבן וטור:
יב ל מיי' שם פ"ג הלכה יב:
יג מ מיי' שם הל' יג:

נוסח אחר
דעת מאתנתו נסתם הקדשות (בגנזי המאור) נדרך הבית־מאון תנא
מאנגר
אחי א' לדמיד מאתנתו כרבו אז לא

בדברים נקבות
ר' לתורות בדברי ר"אדא טאסביר אתי חזקים לא ולי יהושע
אפי' (אפי' לא מוקמי...)

שיטה מקובצת
א) מתיבת מה עד תיבת יש בקדשי נרשם לא כל תיבה קו למעלה לחורות כי לפ"ר ראוי לבחקו: ב) הקדש בבה"ב: ג) הנאה לכרגים: ד) ולד דקדשי מזבח: ה) מזבח היא ותנן: ו) נותנין • מנא הני מילי א"ר: ז) לי סקדש משלו: ח) חיבות כו' אמר מר נמחק: ט) הבית מאן תנא דסתם הקדשות לבדק"ב א"ר חייא: י) יוחנן ס"א רבי אליעזר היא: יא) נכסים יפלו לבדק"ב • ס"א ושאר נכסים לבדק"ב במאי עליני ר' אליעזר סבר אין אדם חולק (על) [אח] נדרו מרנקבות לאו אקדשינהו לעולה וכרים נמי לא אקדשינהו לעולה ור' יהושע סבר אדם חולק את נדרו ופליני בדרב א"ד א בר אהבה כו' בעדר שיש שכולו זכרים לא פליני כי פליני בעדר שיש בו זכרים ונקבות ל"א אמרי לה אמר רב אדא כו' אלא בהמה לא פליני כו' כי פליני כשיש בו ונקבות הוינו דקתני ודמיהן יפלו כו' אלא להאי לישנא דאמרת כי פליני בעדר כו' אי אליבא שאר נכסים ליתני ודמיהן יפלו לבדק"ב חני הכי אלא ליתני שאר נכסים כך נירסת הספרים וכך נירסת הראב"ם ורש"י לא נרים כן: יג) אחבה אמר רב דאמר:

נוסח מעיקר בגידולין על קדשי בדק הבית

יג) נקבות רבי אליעזר סבר אין אדם חולק: יד) סבר אדם חולק את נדרו בל"א: טו) ר"א אות ר' נמחק: טז) נדרו תנן ודמיהן: יז) הבית חני נמי אות א' נמחק: יח) שפויי ונבייה תיבת ונביא נמחק: יט) תיבות בקדושת מזבח נמחק: כ) בהן ואין בהן הנאה לבהנים מכלל דקדשי מזבח יש בהן הנאה לבהנים אמר רבינא דאפילו שפויי ונבייה לא מתחנינא בהנים מינייהו ס"א ואין בהן הנאה לבהנים אמר רבינא אפילו כו': כא) וחלבן חלבן דבאמרי' לעיל תיבת נפקא לן ל"ש: כב) ליפרסינהו אי אפשר דלא אלימי: כג) ומותרין אבל בקדשי בדק: כד) האי הס"ד ומה"ד חייב כרת במזיד ובשונג קרבן הס"ד: ומה"ד סתם הקדשות לבדק"ב ואפילו יש בהן דברים הראויין למזבח הס"ד: כה) מה"ד אעיקר ובהמה: אותם שהקדישן והמורה ולד באים מכח קדושה ואינה עיקר ובה הס"ד ומה"ד נתחנין לאומנין בשכרן בשוכר שמחוקין בדה"ב הס"ד ומה"ד ושאו לי מקדש סתם ותיבות אמר מר נמחק: כו) דאוקמינהו מתני': כז) על תיבת דסתמא ועל תיבת נינהו נרשם עליו קו מלמעלה לחורות כי לפ"ר ראוי לסתוך: כח) מעילה בשיפויין תיבת בשפויין נמחק: כט) לזבל הזבל הס"ד ומה"ד מה שאין כן בקשרי מזבח דהכי תנן בסמ"ק מעילה הקדשים את הנרוש מעלין בכולו אבל הנזכרים שלקרו חצצים למערכה מועלין בעצים ואין מעלין לא בשיפויי ולא בנבייה שאין ראויין למערכה אלא נזכרים משפוי וקוצצין לפרה אחת לפי כשנתנו מעשה לא לדעת שיפויי ונבייה נתרם: הס"ד מה"ד חלב: ל) קדשים ואין בהן בקדשי בדה"ב הנאה לבהנים אבל בקדשי מזבח יש בהו הנאה: לא) מעשה: לב) אלא א"כ מתנדב אדם מעשה: לג) שולחת • ס"א קס"ד דמעטא משום דסבר דסתם הקדשות לבה"ב ומיהו יסכרו לצרכי עולות משום דלא יצאו מידי מזבח: לד) כאן זכרים ונקבות ע"כ לבדה"ב קאמר דאי למזבח א"כ יחיה (קרבנו) [נדרו] חלוק שהזכרים יקרבו עצמן: לו) את התורה דאי: לז) מועלין בגידולי מזבח:

הגהות הב"ח (א) נמ' דרבי אליעזר סבר: (ב) רש"ש ד"ס ולדן וכו' כל סאסורין אמר נמי: (ג) ד"ה אלא כמה וכו' לגמיר דסכל מדר למזבח: (ד) ד"ה אלא וכו' ומיהו לגמיר דלאו לגבי מזבח: (ה) ד"ה מלב וכו' תורין דלאו לגבי מזבח:

הגהות הגר"א [א] נמ' מ"ס • ל"ל תמי סבי:

יולדן *וחלבן אסור לאחר פדיונן והשותמן ברתיך חייב, ואין נותנין מהן לאומנין בשכרן [ז] מה שאין כן בקדשי בדק הבית יש בקדשי בדק הבית שסתם הקדשות לבדק הבית: [ח] הקדש בדק הבית חל על הכל ומועלין בגידוליהן ואין בהן הנאה: [ט] *לבעלים גמר וכלא הוא דכל קדשי מזבח עושין תמורה אבל עופות דקדשי מזבח הן *ותנן המנחות והעופות אין עושין תמורה כי קתני אבהמה, אבל ולד [י] קדשי מזבח הוא *ותנן אין הולד עושה תמורה הא מני ר' יהודה היא דאמר ולד עושה תמורה אבל תמורה עצמה דקדשי מזבח [יא] *ותנן אין תמורה עושה תמורה כי קתני אעיקר זיבחא, השתא דאתית להכי אפי' חימא רבנן כי קתני אעיקר זיבחא: ואין נותנין מהן לאומנין כו': הא קדשי בדק הבית נותנין [יב] א"ר אבהו דאמר קרא *ועשו לי משלי: יש בקדשי בדק הבית [יג] כו': אמר מר סתם הקדשות לבדק הבית, [יד] וחל על הכל מאן תנא א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן [טו] דלא כר' יהושע *דתניא המקדיש נכסיו והיה בהן בהמה ראויה לגבי מזבח זכרים ונקבות בבי אליעזר אומר זכרים ימכרו לצרכי עולות ונקבות ימכרו לצרכי שלמים ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית רבי יהושע אומר זכרים, הן עצמן יקרבו עולות ונקבות ימכרו לצרכי שלמים ויביא בדמיהן עולות ושאר נכסים [טז] לבדק הבית ופליגא דרב אדא בר אהבה [יז] דאמר רב אדא בר אהבה אמר רב בעדר שכולו זכרים אפי' ר' אליעזר מודה דלא שביק אינש קדש מזבח ומקדיש לבדק הבית לא נחלקו אלא בעדר שיש בו מחצה זכרים ומחצה נקבות [יח] (ט) ור' אליעזר סבר אין חולק את נדרו ומרנקבות לאו עולות, זכרים נמי לאו עולות, ור' יהושע סבר [יט] חולק את נדרו ל"א אמרי לה אמר רב אדא בר אהבה אמר רב בשלא הקדיש אלא בהמה אפי' ר"א מודה דלא שביק אינש קדש מזבח ומקדיש לבדק הבית לא נחלקו אלא בשיש שאר נכסים עמהן (ח) ור"א סבר אין אדם חולק את נדרו - מדשאר נכסים לא לקדשי מזבח בהמה נמי לא לקדש מזבח ורבי יהושע סבר אדם חולק את נדרו, [כ] ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית בשלמא לישנא בתרא היינו דקתני עם שאר נכסים לבדק הבית אלא לישנא קמא דקתני יפלו לבדק הבית [כא] [א] תנא נמי הכי ודמיהן יפלו לבדק הבית: הקדש בדק הבית חל על הכל: לאיתויי מאי אמר רבינא לאיתויי שפויי ונבייה, ומועלין בגידוליהן: לאתויי מאי אמר רב פפא לאתויי (בקדושת מזבח) חלב המוקדשין וביצי תורין [כב] כדתניא [כג] חלב המוקדשין וביצי תורין אין נותנין ולא מועלין בד"א בקדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית הקדש מועלין בביצתה, תמורה מועלין בחלבה ואפילו למאן דאמר מועלין בגידולי מזבח ה"מ גידולין דחזו למזבח אבל גידולין דלא חזו למזבח אין מועלין בהן [כד]:

ח) גי' ל"ק לאתויי חלב מוקדשין וביצי תורין דקדשי מזבח ב) [ל"ל כדתנן] ג) מעילה יב:

מתני'

ולדן וחלבן נפקא לן לגיל בס"פ כל האסורין (ג) בשר ולדן מפרש בפ"ב דבכורות (דף יד:) בדאיעבר לפני פדיונה ואתיליד לאחר פדיונה דלית ליה מקנאה, ליקרביהו, מכח קדושה דאמיה אתי, ליפרקיהו כב) לא אלימי למתפס פדיונן אבל מתעבר לאחר פדיונה ולד נבי ואיל ולדן ואתלבן [כג] ובקדשי בדק הבית אפי' דאיעבר קודם פדיונם שרו דלא אקדשיהו אלא לדמי ולא חמיר קדושתייהו כולי האי: כד] תלמוד לומר אפי' על האבנים ועל העצים: ומועלין בגידולן • מפרש טעמא בגמ': גמ' כה) אמר מר סתם הקדשות לבדק הבית • ואפי' בהמה במשמע: מאן תנא • אפי' בהמות לא אקדשינהו סתם דלא אמר "למזבח" אמרינן לבדק הבית אקדשינהו דלא כר' יהושע: ודמיהן יפלו עם שאר נכסים כו' • קסבר ר' אליעזר סתם הקדשות לבדק הבית ואפי' בהמה ומיהו כל הראוי למזבח כשהוא פודהו מיד הגזבר ליטו פודהו אלא למזבח דאיתו יולא מיד מזבח לעולם כדתניא לקמן בהאי פירקא המתפים תמימים לבדק הבית כשהן נפדין אינן נפדין אלא למזבח: ר' יוסף אומר כו' • אלמא מידי דחזי למזבח סתם קדושתיה למזבח: אפילו דרב אדא דרב אחדא: הא כו' דאוקמיה מתני' כרבי אליעזר אפילו אדרב אחדא דאמר לר"ש נמי סתם הקדשות בהמה, למזבח מקדיש לה והכא הייט טעמא משום דאין חולק כדרו אינו אלא לחולא קדושה: אדם חולק אם נדרו • זכרים לעולה ונקבות לדמי עולה דבמים ליכא למימר דליקרבו בלא פדיון דכיון דאיתו אכיל להו אתי לידי מעילה כז) דמסתמא לא אמר שלמים ויהיו דהקדיש הכל ליטו יכול ליהנות מהן: אלא בספס • כל בהמותיו אפילו רבי אליעזר מודה דאמר ג' דאיכא נקבות הואיל וחזיין כל הבהמות למזבח אמרינן סתמייהו למזבח ומכיון דקרבו עולה ונקבות ימכרו לצרכי שלמים ודמיהן עולה הואיל דאיכא למימר (ג) (כל הגדר) למזבח: אלא בנישנא קמא • דאמר רב אדא בעדר שהוא מחלה זכרים ומחלה נקבות א"ר אליעזר אין אדם חולק הגוף ואינו נדרו מרנקבות לאו עולות, זכרים נמי לאו עולות, ור' יהושע סבר [יז] חולק את נדרו ל"א אמרי לה אמר רב אדא בר אהבה אמר רב בשלא הקדיש אלא בהמה אפי' ר"א מודה דלא שביק אינש קדש מזבח ומקדיש לבדק הבית לא נחלקו אלא בשיש שאר נכסים עמהן (ח) ור"א סבר אין אדם חולק את נדרו - מדשאר נכסים לא לקדשי מזבח בהמה נמי לא לקדש מזבח ורבי יהושע סבר אדם חולק את נדרו, [כ] ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית בשלמא לישנא בתרא היינו דקתני עם שאר נכסים לבדק הבית אלא לישנא קמא דקתני יפלו לבדק הבית [כא] [א] תנא נמי הכי ודמיהן יפלו לבדק הבית: הקדש בדק הבית חל על הכל: לאיתויי מאי אמר רבינא לאיתויי שפויי ונבייה, ומועלין בגידוליהן: לאתויי מאי אמר רב פפא לאתויי (בקדושת מזבח) חלב המוקדשין וביצי תורין [כב] כדתניא [כג] חלב המוקדשין וביצי תורין אין נותנין ולא מועלין בד"א בקדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית הקדש מועלין בביצתה, תמורה מועלין בחלבה ואפילו למאן דאמר מועלין בגידולי מזבח ה"מ גידולין דחזו למזבח אבל גידולין דלא חזו למזבח אין מועלין בהן [כד]:

ח) גי' ל"ק לאתויי חלב מוקדשין וביצי תורין דקדשי מזבח ב) [ל"ל כדתנן] ג) מעילה יב:

מתני'

בדרמיון עולות דקסבר ר' יהושע אדם חולק את נדרו: המקדיש נכסיו • כלומר דמאי דאית בוה דחזו למזבח לא שביק קדושה מזבח ומקדיש לבדק הבית אלמא בהמה למזבח ושאר נכסים לבדק הבית: ור' אליעזר סבר אין אדם חולק את נדרו: המקדיש סתם אלא הכל לבדק הבית דמה נקבות לא מצי אקדשינהו לעולה אף זכרים נמי לא אקדשינהו לעולה דאין אדם חולק נדרו הילכך אלו ואלו יסכרו ודמיהן יפלו לבדק הבית • ואהי דקאמר ר' אליעזר אין אדם חולק את נדרו דזכרים לא אקדשינהו אלא לדמי חייבו אליבא דרב אדא בר אהבה דאמר רב אדא בר אהבה כו': דאפילו ר' אליעזר מודה דאין עצמן יקרבו עולות • אלא כי פליני בעדר שיש בו כו': ור' יהושע סבר אדם חולק זכרים יקרבו עצמן יקרבו עולות ונקבות ימכרו ויביאו בדמיהן עולות: המקדיש את הנרוש עצמן לבדק הבית אלמא בשאר נכסים לבדק הבית: אמר רבינא לאיתויי שפויי ונבייה דמעלין בעצים ולא בשפוי ונבייה דמעלין בגידולין לאיתויי חלב של הקדש דבהמה קדשים בדק הבית וביצי תורין דקדשי בדק הבית דמועלין נמי באותן גדולי הקדש כדתנן חלב כו': בד"א בקדשי מזבח • דלא חזו הני גידולין למזבח: [אבל] (אלא) בקדשי בדק הבית • אפי' בחמור של קדשי בדק הבית מועלין נמי בחלבו אע"ג דלא חזו לאכילה: דאפילו למאן דאמר מועלין בגידולי מזבח הכא (נמי) בהני גדולי מזבח דלא חזו לאכילה: מועלין: ואין בהן הנאה

בכורות ידי

[ל"ל לבהנים וכ"ס כמשנה שבמשניות ונפי' סמכינן' לכרמב"ם ו כ ס ר ב מנכלטוטים]

נעיל יג.

נעיל יכ

סם

[ל"ל מנא הני מילי א"ר אבהו וכו' ול"ל תופסות דסכל ד"ס הל קדשי כו' וכ"ל ביולקוס]

נעיל כי ומ"ש [שקיים ס"ד מ"ש]

* דלאו דאמרן בבכורים ובנקבות ובכסף על טעמא לבדק הבית

רבינו גרשום

אלא לדמים ולדן וחלבן אסור לאחר פדיונן • כראשמעתא דתם במסכת בכורות בפרק שני כגון דאיעבר לפני פדיונן ואתיליד לאחר פדיונן: ואין נותנין מהן לאומנין (בעד) שכרן שכונין ביתם • ואם מני מתניתין ר' יהודה היא דאמר אפי' ולד עושה תמורה: בעיקר ויבואו קרבי מתניתין דקדשי מזבח עושה תמורה למעשה תמורה ולד דלא עיקר ויבואו ניגוד ומיתוקמא מתניתין אפילו כרבנן: ר' אליעזר אומר זכרים שכרו לצרכי עולות ונקבות [ימכרו] לצרכי (לזביא) שלמים משום דתניא המקדיש תמימים לבדק הבית כשהן נפדין אין נפדין אלא למזבח שכל דבר הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם • ודמיהן יפלו לבדק הבית • מדקאמר ר' אליעזר יסכרו ודמיהן יפלו [כו'] אלמ' קסבר סתם הקדש לבדק הבית: ר' יהושע אומר זכרים עצמן יקרבו עולות • לקדשי מזבח משום דקדשי בדק הבית הן מולן (לא) לה' ושולה כולה לה' הילכך זכרים עצמן יקרבו עולות אבל נקבות דלא חזו מולן בליל יסכרו ויביא

* ועיי לעיל נ"ש ד"ה ולדן ואתלבן

הגהות הגר"א

[ל] נמ' מ"ס • ל"ל תמי סבי: